

6^η διάλεξη της Ειρ. Καμπερίδου
Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας, Μέλος
Επιτροπής Ισότητας των Φύλων και
Καταπολέμησης των Διακρίσεων του
ΕΚΠΑ

Τετάρτη 10/4/2024
(12.00-14.00)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ **(STRATIFICATION)**

Ειδικότερος όρος που χρησιμοποιούν οι κοινωνιολόγοι για να περιγράψουν **όλα τα φαινόμενα κοινωνικής ανισότητας**.

- **Η κατάταξη ατόμων και κοινωνικών ομάδων σε ιεραρχικά στρώματα.**
- **Η κοινωνική ανισότητα είναι κοινωνικά δομημένη**

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ / ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

Η ανισότητα είναι κοινωνικά δομημένη:

- **Θεσμοποιημένη**
- Εμφανίζεται με **επαναλαμβανόμενες**, συγκεκριμένες και σταθερές μορφές
- **Μεταφέρεται** από τη μια γενιά στην άλλη...

© Can Stock Photo - csp23744356

© Can Stock Photo

k16277644 www.fotosearch.com

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

Οι τρεις διαστάσεις της κοινωνικής στρωμάτωσης:

1. Η οικονομική διάσταση
2. Το γόητρο
3. Η δύναμη

© Can Stock Photo

k16277644 www.fotosearch.com

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ/STRATIFICATION

Με τον όρο κοινωνική στρωμάτωση εννοούμε την **κοινωνική ανισότητα** μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων από την άποψη υλικών αγαθών και άλλων κοινωνικών προνομίων...

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ

Μορφές κοινωνικής στρωμάτωσης (**ανισότητας**)

- οι **κάστες**,
- τα **estates**
- οι **κοινωνικές τάξεις (Karl Marx)**...

Οι κάστες και τα estates υποχώρησαν και έδωσαν τη σκυτάλη **στον καπιταλισμό**...«**Η ανισότητα σκοτώνει τον καπιταλισμό**»

<http://www.sofokleous10.gr/portal2/toprotothema/toprotothema/2012-11-26-22-37-26-2012112681037> (τελευταία πρόσβαση 18/2/2014)

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ

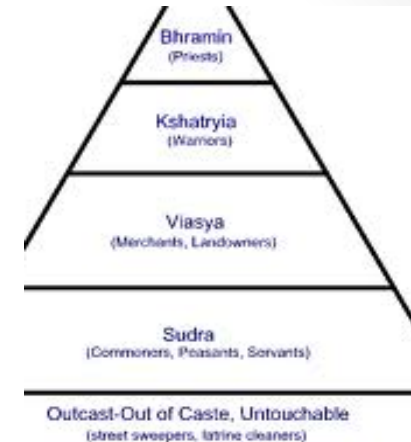

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ: the caste system

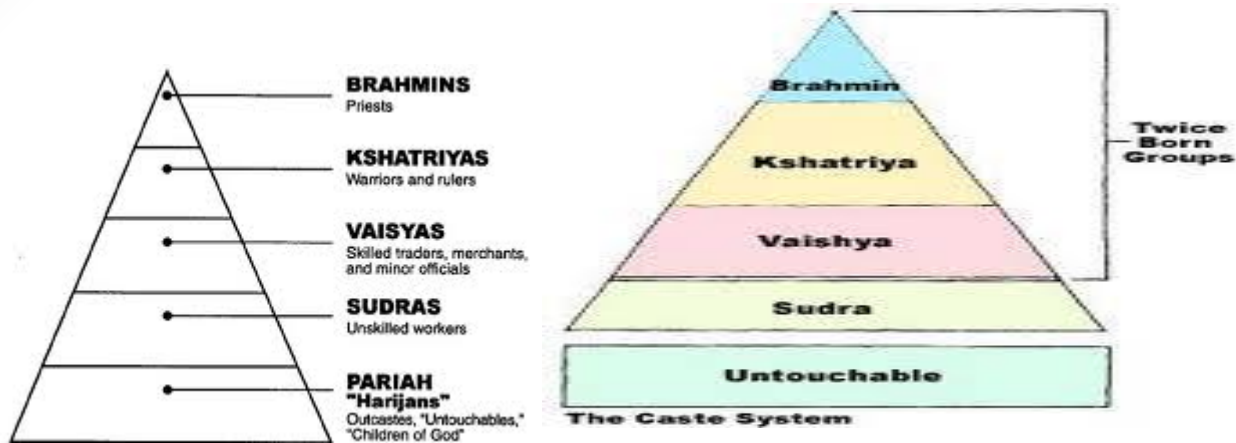
- Οι κάστες (castes): κοινωνικές ομάδες που αναδύθηκαν πριν 4.000 χρόνια
- Σήμερα υπάρχουν στην γνήσια/αυθεντική τους μορφή στην Ινδία...)

7. ΚΑΣΤΕΣ (CASTES)

4 κύριες κάστες:

- 1^η) Οι **Μπραχμανς** (Brahmans) ήταν η κάστα των ιερέων, των σοφών και των υψηλών κυβερνητικών/κρατικών ηγετών (scholars, teachers, priests, etc.).
- 2) Οι **Κσχατριγιας** (Kshatriyas): στρατιώτες, πολεμιστές, κλπ. (warriors, law enforcers, administrators) που στη σημερινή Ινδική κοινωνία έχουν αντικατασταθεί από τους αστυνομικούς και δημόσιους υπαλλήλους.
- 3) Οι **Βεσίγιας** (the Vaisyas) ήταν οι αγρότες, μικροέμποροι, (agriculturists, cattle raisers, traders, artisans) που σήμερα έγιναν οι κατώτεροι υπάλληλοι σε επιχειρήσεις, σε κρατικές υπηρεσίες, κλπ.
- 4) Οι **Σούντρα** (Sudras), οι άνθρωποι που κάνουν όλες τις χειρονακτικές εργασίες στην κοινωνία (εργάτες, craftsmen/τεχνίτες, παροχή υπηρεσιών).
- 5^η) Οι **Παριά** (Pariah)- οι **αποδιοπομπαίοι** (Untouchables, outcasts...)

- Όσοι δεν ανήκαν σε καμία από τις πρώτες 4 κάστες ονομάζονται **αποδιοπομπαίοι/’ακάθαρτοι’ (untouchables)**.
- Μία **απόλυτα καθορισμένη κοινωνική ιεραρχία**, με ξεκάθαρες διαφορές από τη μία κάστα στην άλλη, **ξεκάθαρο κοινωνικό στάτους** για τα μέλη της κάθε κάστας από την ημέρα της γέννησης τους... δηλαδή η **κοινωνική θέση** του ατόμου καθορίζεται από την ημέρα που γεννιέται και δεν μπορεί ποτέ να ξεφύγει ή να ανέβει στην ιεραρχία...

United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF)

<http://www.unicef.org/>

"Discrimination based on caste, or casteism, as perceived by UNICEF, is prevalent mainly in parts of **Asia** (India, Sri Lanka, Bangladesh, Nepal, Japan) and **Africa**. UNICEF estimates that such perceived discrimination based on caste affects 250 million people worldwide..."

Βλ. δύο βίντεο μετά τη διαφάνεια 13:

- ❑ the caste system today]<http://www.youtube.com/watch?v=j1dbksj22Ds>
- ❑ 'Why Am I An Untouchable?' | Perspectives - YouTube

Α	Β	Χ	Δ
Ε	Η	Γ	Ι
Κ	Λ	Μ	Ν
Ω	Ο	Φ	Π
Ψ	Ρ	Σ	Τ
Θ	Υ	Ξ	Ζ

Τι είναι η κάστα

- Κληρονομική ιεραρχία επαγγελματιών (επαγγελματικών ομάδων)...
- Ρίζες στη θρησκευτική τάξη: θεωρητικά οι Ινδουιστές ανήκαν σε τέσσερις κάστες: (1) ιερείς, (2) πολεμιστές, (3) έμποροι, (4) υπηρέτες και σκλάβους.
- Πέραν από τις τέσσερις κάστες υπάρχει και **το πλήθος των αποδιοπομπαίων**, δηλ. αυτών που είτε οι ίδιοι, είτε οι πρόγονοί τους είχαν **διωχτεί από την κάστα τους, ως τιμωρία**, επειδή παραβίασαν τους **κανόνες συμπεριφοράς ή κάποιο κανόνα συμπεριφοράς**.

Οι αποδιοπομπαίοι (Untouchables)

- Για να μην λερωθούν/μολυνθούν/στιγματιστούν— αποφεύγουν οποιαδήποτε επαφή με το πλήθος των αποδιοπομπαίων ...
- ... ο Γάμος επιτρέπεται μόνο μεταξύ των μελών που ανήκουν στην ίδια κάστα, και αν κάποιος παραβιάσει αυτόν τον κανόνα διώκετε από την κάστα του, δηλαδή γίνεται αποδιοπομπαίος...

Οι αποδιοπομπαίοι

Κάθε κάστα (και κάθε μία από τις **εκατοντάδες υπό-κάστες**) συνδέεται με κάποιο επάγγελμα που πηγαίνει από **πατέρα σε γιο**, και αν τολμήσει ο γιος να αλλάξει επάγγελμα/κάστα, τότε θα τιμωρηθεί και θα γίνει **αποδιοπομπαίος (untouchable)**.

Ος **αποδιοπομπαίοι** αντιμετώπιζονταν και οι δυτικοί, 'ξένοι', ευρωπαίοι, Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι, κ.ά.

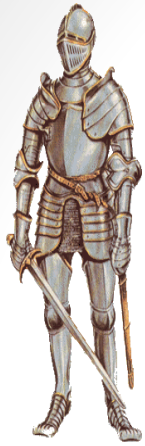
Βλ. δύο βίντεο:

❑ **Συνέντευξη:**

Σήμερα, ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη, ομολογεί ότι πολλά χρόνια αισθανόταν κατώτερη, άργησε να το ξεπεράσει, επειδή στην Ινδία ανήκε στους Αποδιοπομπαίους ...

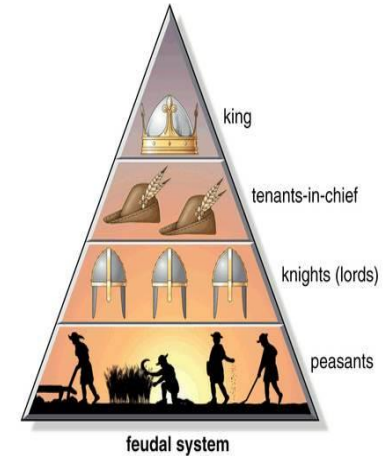
Βλέπε Συνέντευξη: "**Why I'm an Untouchable (division of labor)**", the psychological toll of being untouchable left me feeling inferior for years.... **In American I'm judged by my nationality and color not by my caste**"... <https://www.youtube.com/watch?v=1J4dKnYYIYk> (6 Ιουλ 2018)

❑ <http://www.youtube.com/watch?v=j1dbksj22Ds> [the caste system]

FEUDAL ESTATE

Το φεουδαρχικό κοινωνικό σύστημα

- Μια κοινωνική δομή λιγότερο αυστηρή και λιγότερο κλειστή από τη Κάστα ήταν τα Φεουδαρχικά ESTATES
- Σε αντίθεση με την κάστα, στην κοινωνική δομή των ESTATES υπήρχε κάποια μικρή ελπίδα για κοινωνική άνοδο...
- Σε αντίθεση με τις κάστες, το σύστημα των estates στηριζόταν και λειτουργούσε βάση νόμων και κανονισμών που προέρχονταν από τον Άρχοντα, ο οποίος συνήθως ισχυριζόταν ότι ήταν θεόπεμπτος...
- Η δουλοπαροικία
- Δεν είχε αποδιοπομπαίους

FEUDAL ESTATE

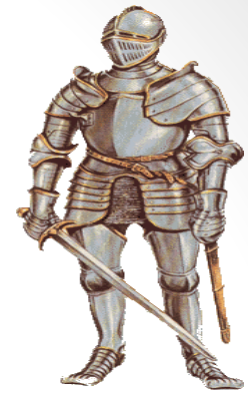
Δεν είχε αποδιοπομπαίους

Μέχρι το τέλος του 18^{ου} αιώνα η Γερμανική κοινωνία, λόγω χάρη, ήταν χωρισμένη σε **τρία κύρια estates**: την **Αριστοκρατία**, το **Λαό** και τους **Γεωργούς**:

- Η **Αριστοκρατία** είχε το δικαίωμα να κατέχει **γη**, και να κρατάει σαν **αποκλειστικό δικαίωμα** για τα μέλη της, όλες τις ανώτατες **στρατιωτικές, διπλωματικές και πολιτικές θέσεις**.
- Ο **Λαός** (commons) διατηρούσε το μονοπώλιο του **εμπορίου** και της **βιομηχανίας**,
- Οι **Γεωργοί** δεν είχαν κανένα δικαίωμα παρά μόνο την υποχρέωση να υπηρετούν στο στρατό...

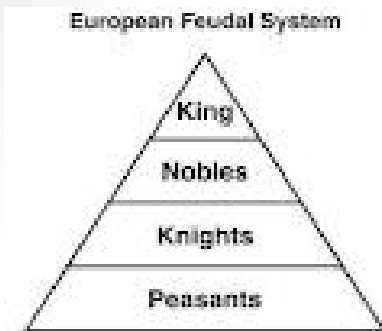
FEUDAL ESTATE

Στη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα υπήρχαν τρεις διαφορετικοί τρόποι για να γίνει κάποιος ευγενής ή μέλος της αριστοκρατίας:

- **Αγορά ενός τίτλου**
- **Διακεκριμένη στρατιωτική προσφορά,**
- **Επιστημονικό επίτευγμα, προσφορά, έργο, ανακάλυψη, κλπ.**

Τα estates επικρατούσαν σε πολλές ιστορικές περιόδους, αλλά πιο συχνά τα ταυτίζουμε με τη μεσαιωνική Ευρώπη (1000 μ.χ.- 1500 μ.χ.)

Το Μεσαιωνικό Φεουδαρχικό κοινωνικό σύστημα:

- 1) Οι ευγενείς,
- 2) Η εκκλησία/ οι κληρικοί
- 3) Ο λαός

FEUDAL ESTATE

Οι άνθρωποι που ανήκαν σε αυτές τις τρεις **κοινωνικές κατηγορίες** ή **κοινωνικά στρώματα** (**ΟΧΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ !!!**) ήταν **αποκλεισμένοι** ο ένας από τον άλλο,

- είχαν **διαφορετικές κοινωνικές αντιλήψεις** και **έθιμα**,
- **διαφορετικά νομικά δικαιώματα** και **υποχρεώσεις**...

FEUDAL ESTATE

- (1) Οι **ευγενείς** : στρατιωτική αριστοκρατία που κυβερνούσε τις κοινωνίες και τις υπερασπίζονταν.
- (2) Οι **κληρικοί** : θρησκευτική και πνευματική ελίτ με σημαντικές διοικητικές θέσεις/ λειτουργίες.
- (3) Ο **λαός** : υποχρεωμένος να παρέχει την εργασία και να στηρίζει τους ευγενείς και τους κληρικούς.

Το φεουδαρχικό κοινωνικό σύστημα (feudal estates)

- Το φεουδαρχικό κοινωνικό σύστημα των estates βασιζόταν στην **κατοχή γης** και στην **κληρονομιά/κληρονομικότητα**.
- **Όλοι ζούσαν άμεσα ή έμμεσα** από τη **γη**.
- Εκείνοι που **κατείχαν** τη **γη** είχαν τη **δύναμη-εξουσία** και την ελευθερία. . .
- Όλοι οι άλλοι ήταν πολιτικά και οικονομικά **εξαρτώμενοι** σε αυτούς... ..
- Αποτελούσε μια πιο χαλαρή μορφή της κάστας

- Τόσο στο σύστημα της κάστας, όσο και στο σύστημα των estates, η κοινωνική θέση του κάθε μέλους ήταν δεδομένη. (Κάτι που άλλαξε με την εμφάνιση του Καπιταλισμού).
- Τα δυο αυτά συστήματα (castes και estates) υποχώρησαν κάτω από την πίεση του Καπιταλισμού ... Τότε συναντάμε τον όρο κοινωνική τάξη/κοινωνικές τάξεις.

22. Κοινωνικές Τάξεις

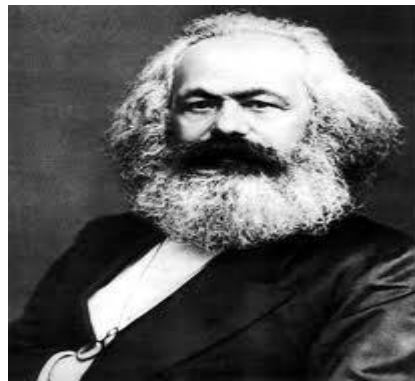
k6325134 www.fotosearch.com

- Το κοινωνικό σύστημα των *estates* υποχώρησε και έδωσε τη σκυτάλη στον καπιταλισμό ...
- **Καπιταλισμός:** Οι κοινωνικές τάξεις οργανώθηκαν γύρω από **οικονομικές και επαγγελματικές ομοιότητες**, και όχι από την παράδοση, την **κληρονομικότητα** (γης) ή τη **θεική δύναμη**.

Ο όρος **κοινωνική τάξη**

- Αρχικά ο όρος **τάξη** χρησιμοποιήθηκε το **18^ο αιώνα** αλλά είχε πιο αφηρημένη έννοια...
- Από τον **19^ο αιώνα** άρχισε να παίρνει μια εντελώς εξειδικευμένη έννοια: συνδέεται με την ανάλυση και προβληματική του Καρόλου Μαρξ.

© Can Stock Photo - csp15483126

- **Μαρξιστικός όρος** που αναφέρεται στις **δύο κυριότερες κοινωνικές κατηγορίες** του καπιταλιστικού κοινωνικού σχηματισμού:
 1. στους **Καπιταλιστές** (που αντικατέστησαν την αριστοκρατία και τους γαιοκτήμονες) και
 2. στο **Προλεταριάτο** (που αντικατέστησε τους δουλευτές και μικρο-αγρότες)

Και οι δύο αυτές κοινωνικές κατηγορίες— οι καπιταλιστές και οι προλετάριοι— ξεκίνησαν μαζί , χωρίς να στηρίζονται στην παράδοση, την κληρονομικότητα, ή σε κάποια **θεία δύναμη** (όπως συνέβαινε στα συστήματα της κάστες και των estates). . .

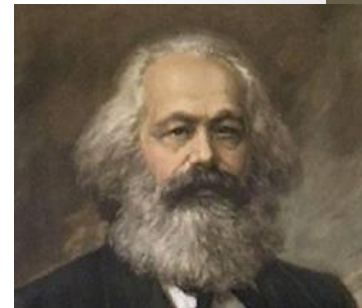
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΑΞΗ

Τα κύρια χαρακτηριστικά των δύο αυτών **κατηγοριών**— **καπιταλιστές** και **προλεταριάτο**— είναι:

- η κατοχή υλικών αγαθών και η μη-κατοχή υλικών αγαθών,
 - η κατοχή εξουσίας και η υποταγή.
- Σε αυτές λοιπόν και μόνο σε αυτές τις δύο κοινωνικές κατηγορίες αναφέρεται ο όρος «**κοινωνική τάξη**», στη **βάση καθαρά υλιστικών κριτηρίων...**

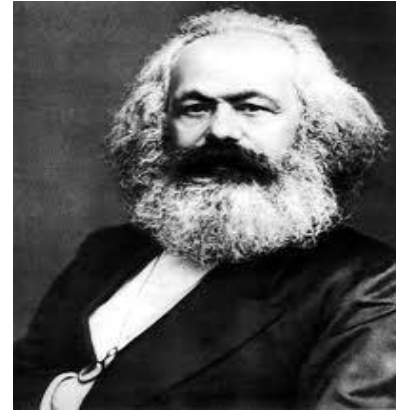
Ο όρος κοινωνική τάξη (μαρξιστικός όρος) αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο σε κοινωνικές κατηγορίες του καπιταλιστικού συστήματος ...

➤ **ΑΤΟΜΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ**, όχι με την ευρύτερη έννοια της ιδιοκτησίας, αλλά ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής: εργοστάσια, βιοτεχνίες, μεγάλα τεμάχια καλλιεργήσιμης γης (industrialized agriculture), κ.ά.

➤ Δηλαδή, κατά τον Καρλ Μάρξ, η κυριαρχία /ο έλεγχος μιας μειονότητας στο σύνολο σχεδόν του πλούτου ολόκληρης της κοινωνίας...

Το **Κεφάλαιο (Η ΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΗ)** και η **Μισθωτή εργασία (ΤΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ/ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ)** οφείλουν την ύπαρξή τους στη μορφή που πήρε η ιδιοκτησία στον Καπιταλισμό.

- Πια είναι αυτή η μορφή; Η **ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής από λίγους...**

Η κύρια αντίθεση του καπιταλισμού, σύμφωνα με τον Μαρξ,
είναι

(1) η **Κοινωνικοποίηση της Εργασίας**: μετατροπή της τεράστιας
μάζας του πληθυσμού σε **ΕΡΓΑΤΕΣ**

ΚΑΙ

(2) η **ιδιωτικοποίηση των μέσων παραγωγής από τους λίγους**

Ενιαία κοινωνική τάξη

.... όταν όλοι οι εργαζόμενοι συνειδητοποιήσουν ότι βρίσκονται στην ίδια μοίρα και ότι έχουν ένα κοινό αντίπαλο, μόνο τότε θα αποτελούν μια **ΕΝΙΑΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΑΞΗ: ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ, ΤΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ...** Αυτό είναι το προλεταριάτο!! Όχι μόνο ο εργάτης, αλλά όλοι οι μισθωτοί, όλοι οι εργαζόμενοι.

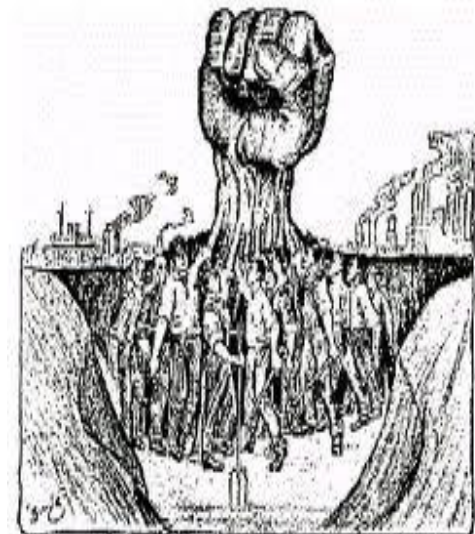
Η ΑΡΧΟΥΣΑ ΤΑΞΗ = ΟΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ

Αντιμαχόμενα ταξικά συμφέροντα που θα
οδηγήσουν στην

Ταξική πάλη:

σύγκρουση με την αστική τάξη,
σύγκρουση με καπιταλιστές και συμμάχους
τους...

Κοινωνική τάξη: μαρξιστικός όρος που αναφέρεται στις δύο κυριότερες κοινωνικές κατηγορίες του καπιταλιστικού κοινωνικού σχηματισμού:

1) στους **καπιταλιστές** και στο 2) **προλεταριάτο**.

➤ Λέξεις κλειδιά:

- ιδιωτικοποίηση των μέσων παραγωγής
- άρχουσα_τάξη,
- **κοινωνικοποίηση της εργασίας,**
- αντιμαχόμενα ταξικά συμφέροντα

- ταξική πάλη:
σύγκρουση με την αστική τάξη,
σύγκρουση με καπιταλιστές και συμμάχους τους...

Αντίθετα με το κοινωνικό σύστημα των Estates, το Καπιταλιστικό σύστημα ήταν πιο 'ανοιχτό':

- Οι καπιταλιστές και το προλεταριάτο ξεκίνησαν μαζί...
- Δυνατότητες για κοινωνική άνοδο

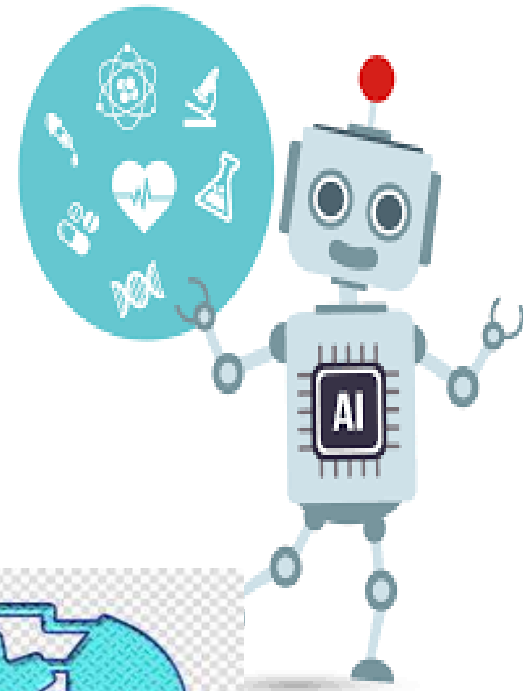
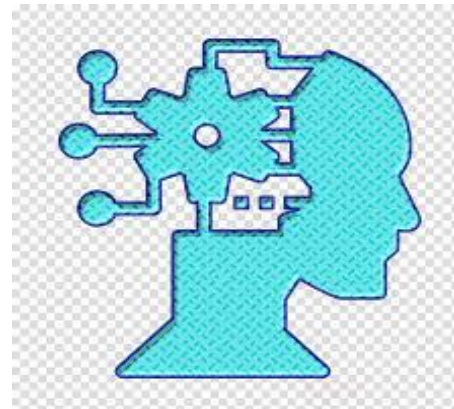
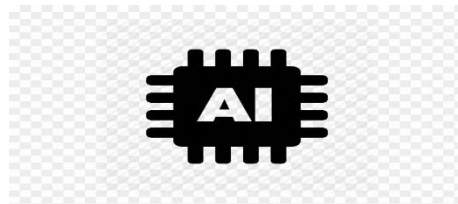
Θεωρητικά όλες οι σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες είναι «ανοιχτές» κοινωνίες, δηλαδή επιτρέπουν την κοινωνική άνοδο....

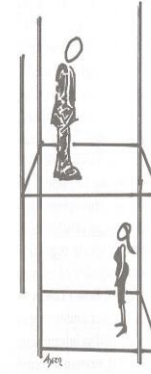

Βιομηχανική Επανάσταση

- **1η Βιομηχανική Επανάσταση** που άρχισε στο τέλος του 18ου αιώνα (1770) : εκμηχάνιση της παραγωγής,
- **2η Βιομηχανική Επανάσταση** στα τέλη του 19ου αιώνα (1870) : την μαζική παραγωγή με χρήση του ηλεκτρισμού,
- **3η Βιομηχανική Επανάσταση** στα τέλη του 20ου αιώνα (1970) : αυτοποιημένη παραγωγή με χρήση **υπολογιστών**,
- **4η Βιομηχανική Επανάσταση, που μόλις άρχισε:** παραγωγή μέσω της σύνδεσης του φυσικού, του ψηφιακού και του βιολογικού κόσμου.... **(AI (Τεχνητή Νοημοσύνη), cyber-physical systems, internet of things, cloud computing) ...**

Ψηφιακές Δεξιότητες και Ψηφιακό Χάσμα: Εισάγοντας τη διάσταση του φύλου

STEM (Θετικές επιστήμες, Τεχνολογία, Μηχανική, Μαθηματικά)
ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας)

“Η εργασία του μέλλοντος θα συνδυάζει την τεχνητή νοημοσύνη με τις δημιουργικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες των ανθρώπων”

(Elliott 2017: 3, μτφρ. Ειρ. Καμπερίδου).

© "Creativity and Entrepreneurship" by the artist Areti Kamperidis
(doi:10.1186/2192-5372-2-6)

και ως επακόλουθο θα αυξηθεί η γυναικεία συμμετοχή στους εργασιακούς χώρους... (ή το αντίθετο ;;)

- Να είμαστε ψηφιακά προσαρμόσιμες/οι και να χρησιμοποιήσουμε τα **SOFT SKILLS**:

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ SOFT SKILLS:

Οι «γυναικείες αρετές-δεξιότητες» (Kamberidou, 2013),
δεξιότητες που ζητούνται από την πλειοψηφία των εταιρειών σήμερα:

- Συναισθηματική νοημοσύνη,
- Κοινωνική νοημοσύνη,
- Προσαρμοστικότητα,
- Ομαδικό πνεύμα,
- ικανότητα ιεράρχησης,
- Εφευρετικότητα ...

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΦΥΛΟ ΧΑΣΜΑ

“Gender participation/engagement gap; leadership gap, pay gap”
(Kamberidou, 2020, 2018).

“**Sexism in the tech industry is as old as the tech industry itself**” (Mims, 2017)
Στις ΗΠΑ

Το έτος **2024**, **1.1. εκατομμύριο** θέσεις εργασίας δεν θα καλυφθούν ...

- **18%** το **2016** γυναίκες (**37% το 1984**) πτυχιούχοι της επιστήμης υπολογιστών ή πληροφορικής/computer-science degrees (Accenture, *Girls Who Code*, in: Ashcraft, McLain, & Eger, 2016)
- **26%** εργατικό δυναμικού στον τομέα της πληροφορικής/computing workforce (Mims, 2017), από τις οποίες:
 - ❖ **10%** "women of color": **5%** Ασιάτισσες, **3%** Αφρο-Αμερικανίδες (African American), και **2%** Ισπανικής καταγωγής/Hispanic (National Center for Women & Information Technology, 2016)

(Kamberidou, 2020, 2010, 2012; Kamberidou & Pascall 2020)

©Acknowledgment: Artwork by Areti Kamperidis (doi:10.1186/2192-5372-2-6) Cover page in:
Kamberidou: Women entrepreneurs: 'we cannot have change unless we have men in the room.' Journal of Innovation and Entrepreneurship 2013 2:6. <https://innovation-entrepreneurship.springeropen.com/track/pdf/10.1186/2192-5372-2-6>

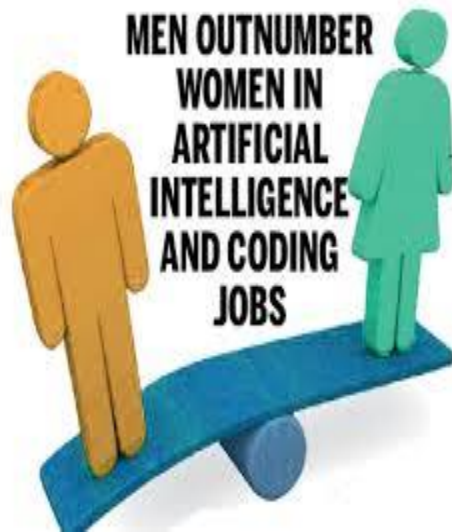

**Προτείνετε , εδώ και δεκαετίες,
η εισαγωγή της διάστασης του
φύλου στην εκπαίδευση
STEM.... δεδομένου ότι οι
κοινωνικές προκαταλήψεις, τα
κοινωνικά στερεότυπα
διαμορφώνονται νωρίς...**

Warschauer, **2003**; Foley, 2004; Kamberidou & Patsantaras, 2004; Kamberidou, 2006, Pascall, 2008, 2012; Kamberidou & Labovas, 2012; Cedefop, 2016; DESI, 2017; OECD/ILO, 2017; Kamberidou & Pascall 2020 ...)

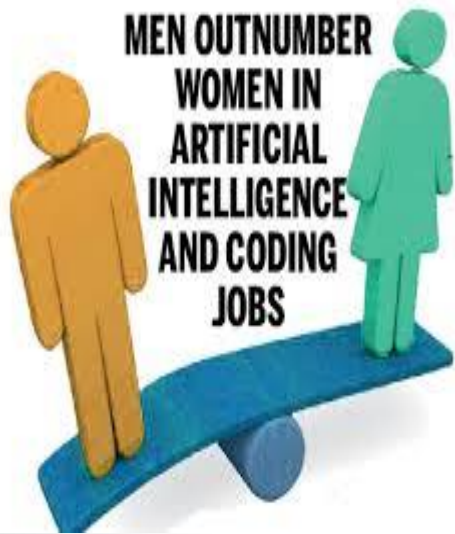
Klaus Schwab, WEF President:

“Πρέπει να γίνουν μεγαλύτερες επενδύσεις στην **εκπαίδευση**, έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να προσαρμοσθούν κατάλληλα στις νέες απαιτήσεις του εργασιακού περιβάλλοντος.... “

... Το 2022

- Το **54%** όλων των εργαζομένων χρειάζεται σημαντική επανεκπαίδευση (**διάρκειας τουλάχιστον έξι μηνών**) για να αποκτήσει πρόσθετες τεχνολογικές και άλλες δεξιότητες.
- Η αυτοματοποίηση θα οδηγήσει σε κάποια μείωση του προσωπικού πλήρους απασχόλησης στις επιχειρήσεις

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

